

ՀԱՅ ԱՌԳԱՅՐՈՒԴՅՈՒՆ

ԲԱՆԱՀՅՈՒՍՈՒԴՅՈՒՆ

А К А Д Е М И Я Н А У К А Р М Я Н С К О Й С С Р
И Н С Т И Т У Т А Р Х Е О Л О Г И И И Э Т Н О Г Р А Ф И И

А Р М Я Н С К А Я Э Т Н О Г Р А Ф И Я
Ф О Л Ь К Л О Р

М А Т Е Р И А Л Ы И И С С Л Е Д О В А Н И Я

15

А Л В А Р Д Г А З И Я Н

А Р Ц А Х

И З Д А Т Е Л Ь С Т В О А Н А Р М Я Н С К О Й С С Р
Е Р Е В А Н • 1 9 8 3

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԿԱԴԵՄԻԱ
ՀԱՅԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԱԶԳԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ

ՀԱՅ ԱԶԳԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ
Ի ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

ՆՅՈՒԹԵՐ ԵՎ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

15

ԱԼԿԱՐԴ ՂԱԶԻՅԱՆ,

ԱՐՅ ԱԽ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳԱ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ
ԵՐԵՎԱՆ • 1983

Տպագրվում է ՀՍՍՀ ԳԱ հնագիտության և ազգագրության ինստիտուտի
գիտական խորհրդի որոշմամբ

Խմբագրական կալեգրիա

Բ. Ն. Առաքելյան, Է. Տ. Կարապետյան, Ս. Բ. Հարությունյան,

Կ. Վ. Մելիք-Փաշուսյան, Ա. Մ. ՆԱԶԻՅԱՆ, Դ. Ս. ՎԱՐԴՈՒՄՅԱՆ

Պատասխանատու խմբագիր՝ քանասիրական գիտությունների բեկնածու
Ա. Մ. ՆԱԶԻՅԱՆ

Գիրքը հրատարակության են երաշխավորել գրախոսներ՝ քանասիրական գիտությունների
դոկտոր Ս. Բ. ՀԱՐՕՒԹՅՈՒՆՅԱՆԸ և քանագետ Բ. Հ. ԳԵՎՈՐԳՅԱՆԸ

Ղազիյան, Ա. Ս.

Ղ 172 Արցախի /Պատ. խմբ. Մ. Նազինյան.—Երև. ՀԱՍՀ ԳԱ հրատ., 1983.—192 էջ.
/Հայ ազգագր. և բանահյուս. նյութեր և ուսումնասիր. Պր. 15/ՀԱՍՀ ԳԱ,
Հնագիտ. և ազգագր. ին-տ.)

Ժողովածուն ներկայացնում է պատմական Արցախի լեռնային բնակավայրերի 1970-ական
թվականներին զրի առած հեքիաթների, զրույցների, մանրապատում զվարճախոսությունների,
ավանդությունների, երգերի, մականունների, դարձվածաբանական բանահյուսության նմուշներ,
որոնք լույս են տեսնում առաջին անգամ:

Հասցեագրվում է հայկական բանահյուսության հետաքրքրվողներին և ընթերցող լայն
շրջաններին:

0508000000

Հ —————34—83

703 (02)—83

ԳՄԴ 63. 5 (22)

902.7(C43)

70. Էջերն քոռակ նան զոնաղը	145
71. Աղաչան դայու վեղսը	145
72. Էջերին խրատելը	145
73. Գյուլստեկեցի խոզարածը	146

ԱՎԱՆԴՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

1. Զահեւալ և Քյոմրաթ	146
2. Ավանդութիւնն Ղիշա վանքի մասին	
3. Զոխտ խաչ	147
4. Հայերու խաչը	147
5. Տղքփաղին սորփը	147
6. Նրանդանց սորփը	147
7. Արդուման մեշիդ	148
8. Պարինպիժ	148
9. Հին Ղալա	148
10. Ղզղալա	148
11. Թղասրո	149
12. Խծարկոզ	149
13. Շահմասուր գյուղ	149
14. Հ ա Ր ա մ ի	149
15. Աղջարաղի բնակավայր	149
16. Հացի պլուղ	149
17. Կաղարծի գյուղ	150
18. Զանգեզուր	150
19. Մծաքար	150
20. Պովալենչ	150
21. Շահնաքար, Շահնաքար	150
22. Գյուրշի քու	151
23. Ղորմուցուց հուր	151
24. Վըսկախաչ	151
25. Մըհասեռ	152
26. Ղլեն քար. Թաղալ ախպուր	152
27. Հզերախպուր. Օվլի ախպուր	152
28. Ղամշտվ թխած ախպուր	152

29. Զորանքար. Խանի աղբյուր	152
30. Բարխան ախպուր. Նամարգի ճյուղ	152
31. Խաղաղի վաղի մասին	153
32. Խիկար նան Սողոմոն իմաստունը	153
33. Կրակը, ճյուղը, խիղճը	153
34. Սաֆարալիբեղլա նաղլը	154
35. Աշուղ Սարգսի մասին	154
36. Աշուղ Սարգսի մասին	154
37. Աշուղ Սարգսի մասին	154
38. Աշուղ Սարգսի մասին	155
39. Աշուղ Առուստամի մասին	155
40. Աշուղ Առուստամի մասին	155
41. Աշուղ Առուստամի մասին	155

ԵՐԴՆԵՐ, ԽԱՂՆԵՐԳԵՐ

1. Գողի	156
2. Ժ ո լ ի	156
3. Օրորոցային երգ	156
4. Օրորոցային երգ	156
5. Մանկական խաղերգեր	156
6. Քաթ, քաթ	156
7. Երգ — Նս քեզ տեսա	157
8. Վեր էջը զոռաս ա	157
9. Բան, բան	157

ՄԱԿԱՆՈՒՆՆԵՐ

1. Աշանցունց մականունները	157
2. Գյուղերի մականունները	157
ԱՌՍՄ-ԱՍԱՑՎԱԾՔ	158
ԱՆԵՍՔ, ՕՐՀԱՆՔ, ԵՐԴՈՒՄ, ՍՊԱՆԱԼԻՔ	164
Մանգրագրություններ	166
Բառաբան	184

ՀԱՅ ԱԶԳԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԲԱՆԱՀՅՈՒՍՈՒԹՅՈՒՆ
ՆՅՈՒԹԵՐ ԵՎ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

15

ՀԱՅԻՑԱՆ ԱՎԱՐԴ ՍԱՐՈՒԽԱՆԻ

Ա Ր Ց Ա Ն

Հրատ. խմբագիր Փ. Հ. ՄԱԴԱՆՅԱՆ
Նկարչական ձեւավորումը Ն. Հ. ԽԱՆՁԱԴՅԱՆԻ
Գեղ. խմբագիր Հ. Ն. ԳՈՐԾԱԿԱՆՅԱՆ
Տեխ. խմբագիր Հ. Մ. ՄԱՆՈՒՉԱՐՅԱՆ
Մշտագրիչ Զ. Գ. ՆԱԹԱՆՅԱՆ

ИБ № 679

Հանձնված է շարվածքի 7. 01. 1983 թ.: Ստորագրված է տպագրության 5. 08. 1983 թ.:
ՎՅ 06928, Զափը 60×84¹/₁₆ թուղթ № 1: Տառատեսակ՝ Եզրի սովորական, բաղձր
տպագրություն: Պայմ. 20,16 մ., տպագր. 12,0 մամուլ: Հրատ. հաշվարկ. 20,76 մամուլ:
Տպագրական 2000 Պատվեր № 11, Հրատ № 5660 Գինը 3 ռ. 70 կ.

ՀՄՄՀ ԳԱ հրատարակչություն, 375019, Երևան, Մարշալ Բաղրամյանի պող. 24 գ:
Издательство АН Арм. ССР, 375019, Ереван, пр. Маршала Баграмяна, 24 г.

ՀՄՄՀ ԳԱ հրատարակչության տպարան, 375019, Երևան, Մարշալ Բաղրամյանի պող., 24:
Типография Издательства АН Арм. ССР, 375019, Ереван, пр. Маршала Баграмяна, 24.